

Stres u psów: czynniki wyzwalające i objawy

Jacqueline Neilson, DVM, DACVB

Trudno wprost uwierzyć, że nasze ukochane psiaki mogą być zestresowane. Przecież nie poświęcają pracy zawodowej ponad 40 godzin tygodniowo, nie dręczą ich myśli o terminach oddania projektu, nie muszą stać w korkach, próbując dotrzeć do pracy, nie martwią ich wyczyny nastoletniego potomstwa ani nie zwracają sobie głowy spłatą hipoteki czy karty kredytowej! I choć ich własne czynniki stresogenne są różne od naszych, badacze ustalili, że psy mogą często odczuwać stres oraz że stan ten może niekorzystnie wpływać na ich ogólne zdrowie i samopoczucie.^{1,2} Dzięki badaniom uzyskano np. więcej informacji o związkach pomiędzy mózgiem a narządami jamy brzusznej. Odkryto, że wydzielanie norepinefryny (hormonu uwalnianego w sytuacji zagrożenia) wpływa na fizjologię układu pokarmowego, co skutkuje negatywnymi zmianami flory bakteryjnej jelit, a także w zakresie motoryki, wrażliwości na ból i innych parametrów.³ Zaburzenia pracy układu pokarmowego często objawiają się u naszych pacjentów w postaci biegunki, która staje się kolejnym stresującym doświadczeniem zarówno dla psa, jak i jego właściciela, to jest brudzeniem domu! Niektóre psy mogą odczuwać skutki krótkotrwałych lub ostrych stresorów, inne natomiast mogą żyć w przewlekłym stresie. Zwiększona świadomość i rozumienie czynników stresogennych, zachowań stresopochodnych i fizjologicznych skutków stresu może pomóc w określeniu i złagodzeniu poziomu stresu u psów oraz jego negatywnego wpływu na zdrowie.

Autorka, dr Jacqueline C. Neilson, jest specjalistką w dziedzinie behawiorystyki zwierząt. Tytuł uzyskała w 1997 r. Przez 14 lat prowadziła praktykę specjalistyczną w zakresie behawiorystyki zwierząt w Portland stanie Oregon. Piastowała funkcję prezesa Amerykańskiego Kolegium Behawiorystyki Zwierzęcej.

10 NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH CZYNNIKÓW STRESUJĄCYCH U PSÓW:

1. Nowość — ekspozycja na nowe przedmioty, nowych ludzi, nieznanne zwierzęta itd.
2. Głośne dźwięki — fajerwerki, grzmoty podczas burzy itd.
3. Zmiany w otoczeniu domowym — przeprowadzka do nowego domu, nowy sposób karmienia itd.
4. Zmiany w gronie domowników — nowe dziecko, nowy zwierzak, śmierć lub wyprowadzenie się zwierzęcia lub człowieka, goście w domu itd.
5. Zmiany w rutynie życia codziennego — nowy rozkład zajęć związany z pracą, powrót dzieci do szkoły, wakacje itd.
6. Metody szkoleniowe związane z karaniem — stosowanie kolczatek, krzyki, bicie itd.
7. Naruszanie przestrzeni osobistej — przerywanie odpoczynku, przytulanie, całowanie, przytrzymywanie siłą itd.
8. Brak możliwości realizacji zachowań typowych dla rasy — pędzenie stada, bieg, przynoszenie zdobyczy itd.
9. Separacja od osób będących członkami rodziny — lęk separacyjny itd.
10. Niedobre (napięte) relacje z innymi członkami gospodarstwa domowego (zwierzętami lub ludźmi).

10 GŁÓWNYCH OBJAWÓW STRESU U PSÓW¹:

W wyrażaniu zestresowania istnieją oczywiście różnice osobnicze, a podłożem objawów bywa inna przyczyna niż stres. Poniżej wymieniono 10 głównych objawów stresu u psów:

1. Oblizywanie nosa/warg
2. Ziewanie
3. Dyszenie
4. Obniżony apetyt lub jego brak
5. Biegunka
6. Opuszczony lub podwinięty ogon
7. Uszy ściągnięte lub złożone do tyłu
8. Kulenie się/przyleganie do ziemi i/lub chowanie się
9. Drżenie ciała
10. Nasilona wokalizacja — wycie, skomlenie, szczekanie

Jeżeli pies wykazuje wymienione objawy stresu, warto spróbować ustalić i usunąć lub zminimalizować czynniki stresogenne.

Ponadto w przypadku psów o masie poniżej 14 kg ze stresopochodnymi zaburzeniami funkcji układu pokarmowego należy zalecać karmę Hill's™ Prescription Diet™ i/d™ Stress. i/d™ Stress jest lekkostrawną, odżywczą karmą zawierającą hydrolizat białka mleka krowiego, błonnik prebiotyczny i imbir. Składniki te pomagają łagodzić zaburzenia stresopochodne w obrębie układu pokarmowego. Aby uzyskać optymalne rezultaty, zwierzę należy dobrze nakarmić karmą przed przewidywanym wystąpieniem czynnika wyzwalającego stres. Karma ta została opracowana z myślą o psach dorosłych. Jest przeznaczona do długoterminowego stosowania u psów mogących doświadczać permanentnego stresu.

¹Bamberger M, Houpt KA. Signalment factors, comorbidity, and trends in behavior diagnoses in dogs: 1,644 cases (1991-2001). *J Am Vet Med Assoc.* 2006;229(10):1591-1601.

²Dreschel, NA. The effects of fear and anxiety on health and lifespan in pet dogs. *Applied Animal Behavior Science.* 2010;125:157-162.

³Konturek PC, Brzozowski T, and Konturek SJ. Stress and the gut: pathophysiology, clinical consequences, diagnostic approach and treatment options. *J Physiology and Pharmacology.* 2011;62(6):591-599.

⁴Notari L. Stress in veterinary behavioural medicine. In Horwitz DF and Mills DS, editors. *BSAVA Manual of Canine and Feline Behavioural Medicine.* Gloucester, England: BSAVA, 2009:136-145.

